

ЖАҢЫЛМАЧТАР

Ал аралда да марал,
Бул аралда да арал,
От экен маралга да арал,
Оттосун аралга да марал.

Аттап барып алты кучак отун алдым,
Алты котур нарга артып алдым.

Ай, ай, Айдарбай!
Кызыл мүйүз уюңду,
Үйүнө айдай бар.

Алабатага алабаталатпастан,
Алабатага алабаталатып,
Алабатага алабаталатабыз.

Асманда эки айры куйрук:
Бири ак кыска айры куйрук,
Бири кара кыска айры куйрук.
Ак кыска айры куйруктуу айры куйрук
Кара кыска айры куйруктун жолун тосот.
Кара кыска айры куйруктуу айры куйрук
Ак кыска айры куйруктун жолун тосот.

Бадал арал, бадал арал,
Бадал аралда оттогон бала марал.
Бактияр бээсин алабатага
Алабаталатам деп барып,
Алабатага өзү алабаталанып калды.

Бир ак чымчык,
Эки ак чымчык,
Үч ак чымчык,
Төрт ак чымчык.

— Бул кай бал каймак?
— Кудагыйга сакталган.
Сүр (кур) бал каймак.

— Бул кайсы арал?
— Каргалы арал.

Камыш башын кайрып,
Карга уялар.

Бул кайсы оозу май тайлак?
Бул кайдагы сары май бал каймак?
Бул оозанган оозу май тайлак,
Бул сур сары май бал каймак.

Бүркүтчүлөр бүркүтүн томого менен томоголойт,
Бүркүтчүлөр бүркүтүн томого менен томогологондо,
Биз бүркүтүбүздү томого менен томоголойбой,
Ким бүркүтүн томого менен томоголойт?

Бир түп тыт,
Бир түп турп,
Турп тытты түртөт,
Тыт турпту түртөт.

Жогор жактан сел келет,
Сегиз серке тең келет.
Куйругун кумга малып келет,
Сакалын сууга салып келет.

Маң-маң кашка коюм,
Бешөө беш башка коюм.
Тиши ушак коюм,
Буту тушак коюм.

Жылкы жыйырмага чыкпай картаярбы?
Картайган жылкынын сөөгү аркаярбы?
Картайган картаң жылкыны
Картайган киши кайтараарбы?

Кулалы деген куш имиш,
Аны томоголомок кыйын иш имиш.

Жалаярда бар дейт го бир Тайкарбай,
Менин айткан Тайкарбайым бай Тайкарбай,
Сенин айткан Тайкарбайың кай Таркарбай?
Такыр жерге коюңду жай, Тайкарбай.

Сен эмне мага олураясың?

Олураярыңа олурай!

Кудаяр менин кудам эле,
Кудаяр мени кудалай албады,
Же Кудаярды мен кудалай албадым.

Жаш кайышты токмоктошпойсуздарбы?
Жаш бүркүттү томоголошпойсуздарбы?

Чамгаракта чарт элек,
Чартылдашкан эки элек.
Босогодо эки элек,
Болтулдашкан эки элек.

Эртең аркарлар марчага марчалайт,
Эртең аркарлар Марчага марчаласа,
Биздин жердеги аркарлар марчага марчалабай,
Кимдин жериндеги аркарлар марчага марчалайт?

Мүнүшкөрлөр кыргызга кырк кыл куйрук алдырат,
Мүнүшкөрлөр кыргызга кырк кыл куйрук алдырса,
Биз кыргызга кырк кыл куйрук алдырбай,
Ким кыргызга кырк кыл куйрук алдырат?

Сыбызгычылар сыбызгысын сызгырылтат,
Сыбызгычылар сыбызгысын сызгырылтса
Биз сыбызгыбызды сызгырылтпай,
Ким сыбызгысын сызгырылтат?

Кулаалы «куш» жүрөт имиш,
«Куу» дегенди сүйөт имиш,
Өзүн бүркүтчө томого менен томоголомок,
Ал кушча качырып соного соноломок.

Оторбай, Оторбай, үйүңдү отоло!
Аны мен отолобой ким отолойт?

Кудаяр деген кудам бар эле,
Кудаярды үч жылы кудаладым эле,
Кудаяр мени үч жылы кудалай албай койду,
Кургурум куу жолдо кудалаган эле.

Көп көпөлөк көкөлөп өтөт,
Көп көпөлөк көкөлөп өтөт,
Төрт көпөлөк бөлөк өтөт.

Үч күчүк үшүп
Үнү бүтүп.

Кулаалы деген куш имиш,
Томоголомок мүшкүл иш.
Жандай басып жанына,
Алдырып койсоң кыйын иш.

Чоң ача таш,
Кичи ача таш.

Чыт тыштуу эски ичик,
Чыт тыштуу эски ичик.

Эй конок, эт ашатчы,
Эт ашатсаң бат ашатчы!

Эртең менен эл коюн жылтыркандатат экен,
Мен да коюмду жылтыркандатам.

От үстүндө бал каймак,
Бал, бал каймак, бал каймак.

Ат семирсе, соорусун чокмоктошмокчу эмес белек,
Эки кайыш, бир тизгин токмоктошмокчу эмес белек!
Мынабу жаш кайышты токмоктошпойсуздарбы?

Бул бал каймак,
Кудагыйга сакталган сүр бал каймак.

Өйүзгү арал, бул өйүзгү арал,
Өйүзгү аралды мал аралар,
Бул өйүзгү аралды марал аралар.

Мынабу кай арал?

Көк иримдүү кең арал, ал арал.

Жалайырбай, Тартарбай, Тайтакырбай,
Такыр жерге коюңду жай, калтырабай,
Сууга салган чычкандай шүмүрөйүп,
Кыздар, кайда барасың кой кайтарбай,

Беш кашка кой, бешөө беш башка кой.

Чоң казандын кырмычык,
Кырып жедим тырмышып.

Эки айылдын ортосунда делдир тикен отун бар,
Кел, жеңелер, келгиле, делдир силкме ойнойлу.

Ак үй өөгүн жалайт,
Абакем өтүгүн жамайт.

Жогор жактан сел келет,
Эки теке тең келет.

Кимдин-кимдин топосу?
Байсар акемдин топосу.
Кылтыңдайдын кылтасы,
Кылда кара топосу.

Шалгамбайдын шагында бир түп тыт бар экен,
Тыттын түбүндө бир түп түрп бар экен,

Түрптү тыт түртүп туруптурбу.
Тытты түрп түртүп туруптурбу?

Кырк кызыл куйрук, кызыл куйрук,
Ичинде кызыл кылдырык кыл куйрук.

Жогортодон келемин шырмый минип,
Шырмыйыма ыргый минип.

Белестеги беш кашка кой,
Бешөө беш башка кой,
Бешаласы кунан кой,
Бешаласы дөнөн кой.

Кырк кыл куйрук,
Кырк кызыл куйрук,
Кырк кыл куйрук ичинде,
Ылгый кызыл кыл куйрук.

Кезек-кезек,
Тезек терсек,
Керек дешет,
Кезек тезек.

Көзү бүтүк,
Үч күчүк үшүп,
Үч күчүк үшүп
Үнү бүтүп.

Былки-былки былкы таш,
Былкылдаган кызыл таш,
Таар токум чаар таш,
Тайгаланма кара таш.